

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 7.

Hamupipókék.

Az igazságügyi tárca költségvetésének bizottsági tárgyalásával kapcsolatban ismét felmerült néhány óhaj, azokra a miniszter válaszolt, a válaszokat tudomásul vették s az óhajok letűntek, hogy ismét fel- és letűnjenek még egynéhányszor.

Ugyanigy ment a honvédelmi tárcánál is. Felmerült a honvédtüzérség, a honvédség magyarosabb egyenruhájának visszaállítása, aztán mindezek ismét letűntek.

Az igazságügyi reformoknál azt mondta a miniszter: mindehhez idő kell. A honvédelmi reformoknál az volt a kifogás, hogy azokhoz megint pénz kell. Van mindenünk, csak éppen időnk és pénzünk nincs; ergó: a megoldásra váró sürgős reformok, a polgári perrendtartás, az ügyvédi rendtartás, a honvédség fejlesztése: maradhatnak máskorra.

Annyiszor hallja az ember ezeket a kifogásokat: nincs pénz, nincs idő, hogy végre is beléununk. A manóba is, nézzük meg egy kissé, mennyi idő és meny-

nyi pénz kellett másutt ezekre a dolgokra?

Itt a polgári törvénykönyv. 1895. október 16-án kelt az a királyi elhatározás, melynek alapján Erdély Sándor, az akkori igazságügyminiszter állandó bizottságot szervezett a polgári törvénykönyv előkészítésére. A bizottság 1896. január 26-án megállapította ügyrendjét s a millenáris évben meg is kezdte a munkát. 1900-ban közzétették a javaslat első szövegét s azóta, 8 álló esztendő óta a bizottság még mindig azt az első szöveget rágja, foltozza, ragasztja, pótolja, javítja, vitatja, tárgyalja — de a polgári törvénykönyvhöz egy lépéssel sem jutottunk közelebb. Ha így haladunk, a második millenáris évforduló alkalmával a polgári törvénykönyvet szerkesztő bizottság is meg fogja ünnepelhetni a nemzet méltó elismerése közepette a saját eredménydus működésének első ezredévi évfordulóját s ennek örömeire talán eljutunk a »második szöveghez«, melynek az akkori Grosschmied által szerkesztett paragrafusai talán érthetők is lesznek.

A francia polgári törvénykönyv, a köztársasági korszak alatt Code civilnek nevezett Code Napoleon szerkesztését 1799-ben vette kezébe Bonaparte első konsul. 1880-ban neki kezdtek a munkának s 4

hónap alatt (nálunk 4 év kellett hozzá) elkészült az első szöveg, aztán tovább folyt a munka s 1884. márc. 22-én a kész törvényt ki lehetett hirdetni Franciaországban. Négy év alatt Napoleon 4 komoly, lelkes jogtudással meg tudott alkotni olyan törvénykönyvet, a mely ma is életben van, mi pedig 12 év óta még odáig sem jutottunk, hogy a törvény életbeléptetéséről csak álmodni mernénk.

Ugyanigy lehetne párhuzamot találni a külföld és Magyarország közt a polgári perrendtartás, az ügyvédi reform stb. tekintetében. Nálunk csak anketteznek és banketteznek s a miniszterek megnyugtató kijelentéseket tesznek, de történni nem történik semmi. Másutt régen sutba dobták az írásbeli per nyügét, régen megoldották az ügyvédség helyzetének problémáját, nálunk pedig a sok szebbnél-szebb, bölcsébbnél-bölcsébb javaslat után is még mindig az írásbeli per formalizmusát nyögjük s az ügyvédek árvíz-szerű szaporodása előntéssel fenyegeti a közéletet, megfulladással magát az ügyvédi kart.

Hanem az bizonyos, hogy mind e kérdésekről a miniszter igen szépen nyilatkozott. Ha nálunk olyan szépen tudnának az emberek dolgozni, mint »nyilatkozni!«

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vig szüret.

Írta: Kacsvinszky Andor.

Motto: Vig a szüret
 Bárha bor nincs,

* * *
 Bor van elég,
 De hordó nincs!!

A szüretelők vig danájától hangos a szőlő-hegy. A jó kedvtől az egész hegység lázas zsidobongásban sűrű-forog. Meg áldotta az ég a szőlőtőkét, pazarul, ontják a hegy nemes levét, mely eltekintve a költői sokak szerint életet ad. A szüret mindig bizonyos kedélyességgel, mulatsággal van összekötve, ez talán azért van már az ős időtől, mert a szőlő nedve is felvidítólóg hat, tehát ennek munkájánál a szüretnél is jó kedvűnek kell lenni.

Az utóbbi időben már a szüreti munkálatokba is belefurakodott a modernizmus, — nem a tökéletes bor előkészítő gépeket értem, mint a nagy nyomású sajtókat, szőlőmalmokat, zuzókat, amely csak előnyét képező körülménye a szüretnek. Hanem a munkás nép hidegségét, ki a szüretet is besorozta a köz-

napi munkák közé, ahol nagyobb a fizetés, odamegy szüretelni, ezt tisztelt olvasóim is igen természetesen fogják találni a »szegődött bér osztott konc« elmélete alapján. Ehez sorakozik a gazda komorsága is, mert olcsó a bor. És, ha még hordója is kevés, akkor pedig tökéletes tragikus aggodalom környékezi. Ezt eloszlatni még az előre elkészített szüreti ünnepély sem képes, hol az urfiak felöltöznek paraszt ruhába csószóknak. A kisasszonyok pedig csósznőknak és a meghívottak között bizonyára akad egy helyi szerző is, aki konfundál valami dia-tria anatrólógot, hogy a szüreti csószók és csósznők jelmeze kárba ne vesszen és fölvonulhassanak gyakran olyan előadásra, mely egyáltalán még komolyabbá és vigalmasabbá teszi a helyzetet. A vendégek vacsora után kettesével hármával ugy szálangoznak el, amint jöttek, ez a modern szüret modern allűrökkel és tisztelet a kevés kivételnek gyakran a legcsekélyebb tiszta barátsággal... A mai ember átsiklik a tartós barátságon is éppen úgy, mint a hogy a zápor eső szeme lecsurog a gummi köpenyegen...

Nem úgy volt ez hajdan. Amidőn Csebi Farkasfalvi Mihály uram a szüretre készen

állott, megírta a nyílt levelet egy árkus diósgyőri papirra, hogy Simon Juda napján okt. 28. kezdem meg a kövecses dűlőben a szüretet, amelyre kívül is megirt szeretett rokonaim és barátaimat a szüret megkezdése napjától annak bevégeztéig becses mindnyájukkal szivesen látom.

Eme levelet a sármunkás udvari cigány továbbította és bizony sok kuriát be kellett gyalogolnia, míg az utolsóhoz ért.

A szüret előtti napon a szőlő pajta környéke annak rendje és módja szerint rendbe hozott, taposó kádak a borházban óriás fasajtók, kadiccskák, kártyusok, lihuk, kármentők elhelyeztetvén, másnap reggel a szüretelők serege a nemesi kuria előtt összegyülekezvén, pontban 7 órakor harmatfelszállatra kiérjenek, a cigánybanda vezetésével szépen megindultak táncolva, dalolva utána a szüretre szükséges mindennemű berendezések, asztalok, székek, edényeműek a bográcstól a juhúsos kása főzéséhez szükséges kondéregig és theafőző ibrikekig, minden, a pecsenyeforgató öles nyársokig. A menetet a szolgazemélyzet zárta be, hogy a két órával később megjelenő urasszonyok részére minden készen legyen.

Farkasfalvi Mihály uram még a menet előtt kint volt és bódofüstöket eregetve

Haas Fülöp és Fiai

cs. kir. szab. szőnyeg és butorszővetgyárosok
 m. kir. udvari szállítók
 NAGYVÁRAD, RAKÓCZI-ÚT (Rimanóczy-palota).

A nagyérdemű vevőközönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszővetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storkat, valódi keleti szőnyegek, perzsa-, indus- és smyrna minőségben.

Nagy választékban vannak raktárunkon a Haas-féle Agra és csomózott szőnyegek, melyek a legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lópokrócokban nagy raktár. Mérsékelt szabott árak! Mérsékelt szabott árak.

Hát még a honvédtüzérség! Nem is olyan régen történt, a mikor Tisza István miniszterelnök az ország tapsai és riadó éljenezése közepette jelentette, hogy a honvédséget tüzérséggel fogják kiegészíteni. Szinte hallottuk is már dörögni azokat az ágyukat, dörgő magyar vezényszóra... Nem is olyan régen történt... Ausztriában nem beszéltek, nem éljeneztek, hanem megcsinálták a Landwehr-tüzérséget, megerősítették az osztrák honvédséget s míg eddig a magyar honvédség számszerűleg is felülmulta az osztrákot, ma a mi szemünk fénye, büszke nemzeti hadseregünk ágyuk nélkül, létszámában is alacsonyabban mélyen alatta áll az osztráknak. Csak a szép magyar dikciók dörögnek tovább az ágyuk helyett.

Szomorú és elszomorító jelenség. Más államoknak van idejük és pénzük, nekünk ne volna? Dehogyan nincs! A közoktatásügyi, a földművelésügyi, a kereskedelmi tárca keretében volt idő is, pénz is a korszerű reformokra, mert volt hozzájuk érzék és akarat. A belügyminisztérium is tud lépést tartani a korrallal, mert akar. Az ország eminens érdeke, hogy az igazságügyi és a honvédelem se legyenek hamupipőkék, hanem lássunk valahára a haladás érdekében kevesebb beszédet, valamivel több időt és pénzt — és igen sokkal több akaratot.

*

A pénzügyi költségvetés.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap délelőtt végzett a költségvetés tárgyalásával. A tegnapi ülésen Széll Kálmán elnökölt és a pénzügyminiszter budgetjét tárgyalták Wekerle, Günther és Darányi miniszterek és Popovics Sándor államtitkár jelenlétében.

várta a szüretelőket a szüretre külön kiválógatott belső személyzettel, a vincellér és Mátyus Pál hentes szakácskal az élén, mely utóbbi szintén rendes szüreti alkalmazott volt, különben köznapi foglalkosása a takács mesterség.

Harmat szállta után megkezdődött a szedés szép rendiben szőlőosztályozással, első, második osztályu asszu szemek külön szedésével. A borházban dübörögtek a kádak a taposók táncaitól, melyhez a vidék jó nevű cigánybandája Tikhódis Peti primással élén húzta a parázs talp alá valót. Szóval a szüret megindult.

A vincelléri lagnál pedig Mátyás Pál borju, birkák és egy alkalmi süldő levágásával kezdte meg szakszerű működését, hogy a fedele szabadkonyhán megkezdhesék a sürgő-forgó szakácsnék a sütést, főzést, mert nemcsak a tulajdonos uraság és becses vendégei élemezéséről volt szó, hanem az egész szüretelőkről, kik a világegyetemért sem fizetésért, vagy plane nap-számért jöttek szedni, hanem a legnagyobb megtiszteltetésnek vették, ha a szüreten mindvégig ott lehettek és a legnagyobb figyelem és szorgalommal segíthettek. Az is igaz, hogy nagy terjedelmű szőlőről nem volt szó, hanem legfőképpen négy-öt nap alatt bevégezhető szüret kínálkozott, hol a tisztességnak és mulatságnak

A költségvetést Hoitsy Pál ismertette. Sággy Gyula kérte, hogy a fejadó elengedése folytán károsodott községeket kárpótolják.

Rátka László a fizetésemelések korlátozását ajánlotta a kormány figyelmébe.

Issekutz Győző: Azt kívánja, hogy a pénzügyi tisztviselőket a bírákkal egyforma anyagi javadalmazásban részesítsék.

Bizony Akos: A bírákat nem lehet egy kalap alá venni a többi állami tisztviselővel. A bírói függetlenséget az államnak nagyobb anyagi áldozatokkal is erősíteni kell.

Wekerle Sándor: Már expozéjában hangsúlyozta, hogy költségvetésének realitása érdekében tompítani kell az igényeket. Ő a fizetésemeléseket minden vonalon befejezetteknek tekinteni s kéri a képviselőket, hogy vegyék ezt tudomásul. Felhívták neki ma az állami díjnokokat s szolgálakat. Figyelmeztet arra, hogy csak ez évben 2,300.080 koronát juttatott nekik. A városok 2 milliót kapnak, de ha a szeszadóreform folytán remélt jövedelemtöbblet már be is folyik, gondoskodik egyebekben ő róluk. A községek terhein mindenképpen könnyített, rendezte a jegyzői fizetéseket, a betegápolási költségeket és még egyéb engedelmeket tett nekik. Itt megjegyzi, hogy az adóreformot a költségvetés letárgyalása után el akarja intézni a bizottságban.

Ezután rövid részletes vita folyt s a költségvetést megszavazták.

Miből keletkezett a deficit a városnál?

A város zárszámadásának átvizsgálása.

Nagyvárad város zárszámadása szerint az elmúlt évről 62,000 korona deficit mutatkozik. A szeptember havi közgyűlés tudvalevőleg nem tárgyalta le a zárszámadást, hanem kiadta egy szűkebb bizottságnak, hogy vizsgálja át s áll-

pítsa meg, mi okból jött elő ez a nagy deficit s állapítsa meg, hogy mely tisztviselők lépték túl a költségvetést és vitték be ezáltal a várost a deficitbe.

A kiküldött bizottság tagjai: dr. Stokker József, dr. Adorján Emil és Fried Ferenc a város számvizsgálói hivatalában átvizsgálták a zárszámadásokat s az erre vonatkozó okmányokat és tegnap terjesztették be jelentésüket a városi tanácshoz.

Akik a vizsgálatról szenzációs leleplezéseket vártak, csalódtak. Az tűnt ki főleg, amit mindenki tudott, hogy tulnyomólag a város főmérnöke lépte túl óriási összeggel a költségvetés megállapított tételeit.

A városi tanács már több ízben utasította a főmérnököt, hogy a költségvetés kereteit ne lépje túl s megrendeléseket ne eszközöljön a tanács tudta nélkül, azonban a tanács nem elég erélyes, hogy ezen többszörös határozatának érvényt is szerezzen.

A kiküldött bizottság terjedelmes jelentése szerint a bizottság a vizsgálatot nem vihette keresztül oly arányban, — amint szerették volna.

A zárszámadásban mutatkozó deficit nem ezen év gazdálkodásának eredménye, hanem nagyobb részben az előző évekből folyik.

Tételenként megállapítják, hogy az utazási költségeknél az előirányzott 1200 koronával szemben 1360 korona kiadás van a zárszámadásban kimutatva, jöllehet az előre nem láthatók rovata alatt is el van könyvelve még 4672 kor. 30 fillér s így utazási költségek címén a tulkiadás 4832 kor. 30 fillér, nem mint kimutatva van a zárszámadásban: 168 korona

A tanügyi kiadások is tulmagasak. A lak. tanyák fenntartása címén szintén többet adtak ki, mint ami a költségvetésbe föl volt véve.

A szőlőtelep fenntartására 4783 kor. 70 fillért fizettek rá, s mivel a kormány az e célra korábban adott évi 4000 korona államsegélyt

is eleget lehet tenni. Dél felé érkeztek a vendégek, akik közelebb estek. A házigazda elébök menve igazi meleg barátsággal fogadta és első sorban természetesen a szőlő izlelés volt a bevezető. A régi jó fajok: turmint, kövi diaka, bakar, hárslevelű, szeremi zöld, muskotály, polyhos stb. miad felséges ízű és zamatú szőlők bíráltattak, valamint a gyöngédebb nem a must iránt érdeklődött.

Egy pisztolylovás a szőlőben jelzi a delet, amidőn is megindul visongva, ugrálva a szedők serege, Peti a primás magasra tartott hegedűvel lép ki a borbázból, a mire a taposók is kiugrálának a kádakból és a borház előtti ledöngölt téren megkezdődik az igazi csárdás-tánc. A vendég sereg is kijön a tornácra és gyönyörködve nézi a festői csoportot és akkoriban még hamisítatlan nemzeti táncunkat, mely addig tartott, míg a vincellér ebédhez nem szólítja őket. Osztatlan jókedv jellemezte az egész szüretet, amelynek talán a nyitja az volt, hogy bortermő vidéken a szőlő a földbirtoknak mintegy tartozéka a birtok nagyságával körülbelül mindenük arányában állott. Ugyannyira, hogy bármikor bortermés volt is a gazda jövedelmi egyensúlyát nem érintette vagy legalább nem annyira, hogy azért bánkódni oka lehetett volna. A régi középbirtok-

kosnál bor a pincében mindig volt annyi, hogy a házi szükségletre elég volt, — lőre is akadt, hogy a szőlő mu kásnak — (a pálinka ismeretlen lévén) juthatott.

Ezzel ellenkezőleg ma a szőlőbirtok nagyobbodott meg a gazdaság rovására, mivel pedig akár terem az a szőlő, akár nem, a munkálatait fedni, nyitni, metszeni, kapálni, kötni, kacsorni, csak kell tehát állandó költséget igényel — egy gyöngye természeténél fogva szüretet tarthat ugyan a gazda. De ő maga nem igen vidul. Ezért érthető, ha a nagy termésre is vállát vonogatva mondja: »Mit ér, ha ára a bornak nincs.«

Hajdanában ez nem hozta ki a sodrából a birtokost, jut is marad is elvénél fogva. Megfagyott a szőlő?! Annál jobb! Szokták mondani, a felesleges viz kifagyott belőle. A bor annál jobb lett. Emlékezem, hogy egy gönci hordó assuborban (141 liter) egy töklőpő állott 6 évig és tessék elhinni, semmi baja nem történt a bor természetesen apadásán kívül e hosszú idő alatt! . . .

Soha nem fordult elő bármily zivatáros időben is, hogy négy fal között tartották volna a szüretet otthon a háznál, de ma szüreti ünnepély címen zárt falak között folyik a mindenféle szüreti utánzat, éppen úgy, mint az

Fiúk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

Leányok!

üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-táskák 23, könyvszíjak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, keték stb

Grammophonok nagy választékban részletfizetésre is.

Intézetek részére teljes felszerelések.

megvonta, a bizottság helyesnek tartaná, hogy a szőlőtelepet vagy adja el a város, vagy adja bérbe. Így a várható jövedelem körülbelül 1 százalék pótdadónak megfelelő összeget jövedelmez.

Ezután tételenként a következőkben sorolja fel a jelentés a törvényhatóság által *nem engedélyezett és nem igazolt* kiadásokat:

rendőri szükségletekre 1234 kor. 31 fillér, gazdasági szükségletekre 4621 kor., betegápolási alapra 2608 kor. 95 fillér, egyházak segélyezésére 169 kor. 34 fillér, emberbaráti célokra 14833 kor. 75 fillér, vágóhid fentartására 188 kor. 03 fillér, előre nem látható kiadásoknál 5832 kor. 16 fillér, amerikai szőlőtelepre 983 kor. 05 fillér, átkelő katonai beszállásokra 528 kor. 60 fillér, összesen 30.989 kor. 19 fillér.

A hiteltullépés 26515 kor. 36 fillér; ebből a következő szabályszerű igazolás nélküli kiadások lettek kifizetve:

Rimler Károly iskolaszéki elnök rendeltére: 1182 kor. 45 fillér; Komlóssy József gazd. tanácsnok rendeltére 1483 kor. 86 fillér, *Köszeghy József főmérnök rendeltére 3849 kor. 05 fillér.*

Hogy daczára a nagyobb bevételeknek, mégis oly nagy a deficit, ezt a törvényhatóság által meg nem szavazott tulkiadások idézték elő, amelyekre a megtakarítások nem nyújtottak fedezetet.

Az összes nem engedélyezett tulkiadás tehát 61,000 korona volt s végösszegben az *összes előirányzatot kívüli engedélyezett és nem engedélyezett tulkiadás 229,000 koronát tesz ki.*

A kiküldött bizottság véleménye szerint csökkenteni kellene az utazási, segélyezési és jutalmazási tételeket, a nyomtatványok és a szőlőtelep kiadásait. A fuvarozásokra nem kellene idegeneknek oly tetemes összeget kiadni, mivel a városnak van igen sok igája.

Korlátokat kellene szabni a megrendeléseknek és a pótutalványozásoknak.

A vizsgálatból azt látta a bizottság, hogy az elmúlt évre még március és áprilisban is teljesítettek kifizetéseket, ezt akként kellene megrendszabályozni, hogy január 31-én tul nem szabad az előző évre kifizetéseket eszközölni. Amidőn a múlt évre vonatkozó kiadás jön elő, a számvevőség azonnal köteles legyen jelentést tenni.

Hogy a jövőben ilyen késői utólagos fizetések ne fordulhassanak elő, javasolja a kiküldött bizottság:

A pótutalványozási idő január 31-ben állapíttassék meg; utólagos kifizetéseket a számvevőség tagadjon meg s arról tegyen jelentést; a számvevőség a valódi összegben tüntesse ki s más rovatra ne vigye át; utasíttassék a városi tanács, hogy különösen az utazásnál, a tanügyi kiadásoknál, nyomtatványoknál megtakarításokat eszközöljön; komoly lépéseket tegyen a tanács a tisztviselők létszámának csökkentésére; a zárszámadásokat áttekinthetőbben állítsák össze.

Kéri a bizottság, hogy a városi gazdálkodás rendszeresebbé tétele érdekében ezen öt pontba foglalt javaslatukat a törvényhatóság fogadja el.

*

A bizottság jelentését hétfőn veszi tárgyalás alá a tanács mint állandó választmány.

Biharmegye kormányzói és főispánjai.

Érdekes névsor birtokába jutott jelenleg Biharvármegye. Tardy Sándor berettyóújfalusi birtokos, jóbarátja volt Miskolczy Károlynak, aki hosszas kutatások után összeállította Bihar-megye főispánjainak és kormányzóinak névsorát. Miskolczy Károly ezt a névsort Tardy Károlynak rendelkezésére bocsátotta, aki viszont most

ban annál vesztebbül rakta. Sejtelve sem volt, hogy a kacagásnak ő a központja. Ugyanis a frissen leölt malacból egy nagy szál kolbászt, mint legbiztosabb helyre a nadrág fenékbe, a bélés és posztó közé rejtett el, mely a heves tánc közben a nadrágja fenékén levő lyukon mindig kilyebb kilyebb bujt, még végtére már a Darwin ősemberéhez kezdett hasonlítani, amidőn egy sebes fordulatnál észre nem veszi az előre csapódó szál kolbászt! . . . Farka nőtt Mátyus bácsi, — kiáltják a szedők. Erre úgy megszegyenlette magát, hogy táncosnőjét ellökve ki a szőlőből futó lépésben haza. Mire a szüretnek vége lett, Mátyus a faluból is elköltözött, annyira szegyenlette. A vig szüret második epizódja a kántor rigmusa, ki egy ékes versben akart köszöntőt mondani, — de estefelé az erős bortól úgy elázott, — különben is gyöngéje lévén, hogy a biztosítékul küldött harangozó kérdésére, hogy »kántor uram hogy mondja el a regmust?« Csak a refrént tudta rá válaszolni, hogy must, must! Ilyen volt egykor a vigszüret!

Van szerencsém a n. é. közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legujabb divatu és legjobb minőségű szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papságot az egyszínű és fekete áruimra, melyeket kizárólagosan a Főtisztelendő papság részére tartok. Állandóan nagy választék reverenda, szimáda és egyházi quadrátusokból. Rivétum viola és fekete színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélszerűbb hit. remény,

Biharmegyének ajándékozta. A névsor érdekes, történelmi értékét azonban csakis a hivatalos historikusok átvizsgálása után lehet megállapítani.

Tardy Sándor a névsort *Glac* Antal főispánhoz küldte meg, aki tegnap az alispánhoz tette át. A névsort ki fogják tenni közszemlére a nagy- és kisterembe, hogy mindenki hozzászólhasson.

A névsor a következő:

Mén-Marót 904. év, Zoltán (Arpádfi) 906, Lehel (Tous fia) 907, Saul 1102, István 1113, Buzán 1135, Achád 1136, Tousul 1137, a váradi vár első kapitánya Mosonyi István 1141, Esau 1183, Both 1193, Váradi Péter 1197, Miche (vagy Nike) nádorispán 1199, Mike (v. Miske) nádorispán 1201, Benedek nádor 1203, Mocho (vagy Moch) 1206, Bánk királyi udvarnok 1209, Mike (v. Mihály) 1211, Mike (v. Miche) 1213—1215, Nencsa (v. Nenka) erdélyi vajda 1217, Éliás (v. Lehoczki szerint Heldás) 1222, Pous (Csáki nemzetségből Nova Dacia) 1223, Miklós Ugrin (kalocsai érsek) — István (nádorispán) 1233, Lőrinc 1238, Bocs 1240, Mike (nádorispán) 1247, Mosonyi Mózes 1310, Dousa 1317, Futaki Dénes 1330, Hanusfalvai Denk v. Donk Demeter kir. főtárnokmester — Csáki István 1370, Erdélyi vajda, Temesi főispán, Csáki Miklós (erdélyi vajda, Temes, Békés, Kraszna, Középszolnok megyék főispánja 1396, Csáki László Középszolnok főispánja 1426, Zekell János kir. főasztalnok 1438, Csáki Ferenc 1455, Zrednai Vitéz János nagyváradi püspök. E jeles ember hozta haza Mátyást Prágából, erősen közreműködött királylyá választásán, ő hozta a koronát haza Bécsből, Német János nagyváradi püspök 1465, boroszlói német eredetű. Miklós váradi püspök sziléziai származású 1470, Preisz János Mátyás király feleségét, Beatrixot hozta el. Morvaországi születésű vala 1476. Kinizsi Pál temesi és bácsi főispán 1489, Somi Józsa 1494, Farkas Bálint váradi püspök Ulászló király cseh nyelvet is beszélte. Domonkos (váradi püspök és personális) székesfehérvári prépost korában ő mondta a misét Mátyás király halála felett 1496, Szatmáry György váradi püspök Ulászló király leányának egyik keresztatyja volt 1502, Thurzó Zsigmond váradi püspök Káptalanával rossz viszonyban élt 1506, Perényi Ferenc, Perényi Imre fia 8 éves korában püspök meghalt Mohácsnál 27—28 éves korában 1515, Czibak Imre kinevezve János király által. Czerni Jovánt legyőzte. Gritti által teje vetetett 1526, Macedonai László (névszerint) váradi püspök Ferdinánd nevezte ki, de soha birtokába nem jutott. Martimcsius György (püspök) János király hatalmas embere, kit Castaldó és Pallavicini, Ferdinánd tábornokai Alvincen megöltek. Both Péter (váradi kapitány) 1550, Varkócz Tamás (váradi várkapitány) 1552, Zaberдинus Mátyás váradi püspök ifj. Kis Toldy Miklóst Váradon lefejeztette 1553, Forgách Ferenc váradi püspök alatta a püspökség és káptalan romba dőlt 1556, Varkócz Tamás váradi kapitány 1557, Kendi Antal. Nyakarónak nevezetett a pápista papok üldözéséről 1557, Somlyai Báthory István váradi kapitány, erdélyi vajda Lengyel király 1562, Hagymási Kristóf váradi kapitány 1566, Géczy János váradi kapitány 1577, Sibrik György 1580—85, Báthory István váradi kapitány 1589, Bochkay István váradi kapitány, Erdélyi fejedelem 1592, Bedeghy Nyáry Pál váradi, egri, szolnoki kapitány, kir. pohárnok, Heves, Mára-maros, Kraszna és Középszolnok vármegyék főispánja 1601, Zekell Lukács váradi kapitány 1604, Rhédey Ferenc váradi kapitány 1621, Bethlen István 1630, Rákóczy György az er-

szereket övének (cingulus), mely egyedül csak nálam szerezhető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka és jutányos ár volt, melytől eltérni a lüvében sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre utóda,
polgári és papi szabó.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház-oldal

déli fejedelem fia 1633, Kornis Zsigmond Erdély gubernátora 1643, Széki Teleki János váradi kap. Atyja gróf Teleki Mihály erdélyi gubernátornak 1651, Ebeni István váradi kapitány 1659, Gyulai Ferenc váradi kapitány. A gróf Gyulaiak tőle származnak 1659, Rhedey Ferenc váradi kapitány, máramarosi főispán, erdélyi fejedelem, Családjából származnak a gróf és nemes Rhédeyek 1661, Benkovits Ágoston váradi püspök 1688, gróf Csáky Imre váradi püspök, kalocsai érsek Cardinalis 1703, báró Luzsenszki István, 1730, Okolicsányi János 1735, gróf Csáky Miklós kalocsai, majd esztergomi érsek 1738, gr. Forgács Pál váradi püspök 1747. br. Patacschi Ádám váradi püspök, kalocsai érsek 1759, gróf Andrássy István Csan, főispáni helytartó 1777, gróf Brunsvik Antal 1779, gróf Kornis Mihály beiktatása előtt meghalt 1782, Ürményi József országbíró Csak a megye főkörmányzója volt József császár alatt 1782, gróf Teleky Sámuel (erdélyi koncellarius) 1785, gróf Brunsvik József főispáni helytartó Teleky Sámuel mellett, gróf Haller József kir. főlovászmester máramarosi főispán a megye főkörmányzója 1787, gróf Teleky Sámuel 1791, gróf Rhédey Lajos főispáni helytartó 1808, gróf Zichy Ferenc királyi főajtónálló 1825, Lónyai János 1836, Tisza Lajos 1837, Beöthy Ödön 1848. Hódosi Miklós magyar kormánybiztos 1848, Uray Bálint Észak biharmegyei császári biztos, Braunhoff tábornok császári főbiztos ezek felett 1849, Reviczki István Dél biharmegyei főnök, Váradi Szabó János ezután kinevezetett Váradi Szabó János, Ravazdi után kinevezetett Gerzon, utána Hoffbauer Sándor, gróf Haller Sándor főispán 1860, Petrák János kir. biztos 1862. Hajdu Lajos főispán 1862, Szilágy József főispán 1865, Tisza Lajos főispán 1867, báró Döry József főispán 1871, Beöthy László dr 1893 leköszönt 1905. dec. hóban, Glac Antal (48-as) 1906.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, — kiknek előfizetésük lejárt, — szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lap további küldése akadályba ne ütközzék.

* **A vízmű kibővítése.** A vízmű kibővítésére megtartott árlejtésnél több ajánlat érkezett be. Ezek felülbírálása s számvevői átvizsgálása hosszabb időt vesz igénybe, ezért nem kerül az ügy a novemberi közgyűlés elé. Az ajánlatokat a tanács előkészítés végett kiadta a számvevőségnek. Ha ezzel a számvevői hivatal elkészül, rendkívüli közgyűlésben tárgyalja az ajánlatokat Nagyvárad város törvényhatósága.

* **Az új közkörház építése.** Biharvármegye közkörházát újjá szándékozik építeni és pedig a Kórház-utcai Diósy-szőlő területére. Hogy azonban az új közkörházat kapcsolatba hozzassák, illetve egy függőhid által összeköthessék ez elmezőhízzal, szüksége van a vármegyének a város tulajdonában levő régi temetőre. A városi tanács azonban előbb nem volt hajlandó a temetőt átadni, mert más területre szeretne volna kórház felépítését. Ujabbban a vármegye a temető területének ingyen átengedését s az új kórház részére szükséges víz és villany önköltségen leendő szolgáltatását kérte. A városi tanács mint állandó választmány azon javaslattal terjeszti

az ügyet a csütörtöki közgyűlés elé, hogy a temető területet ingyen engedje át a város, de a víz- és villanyszolgáltatás ügyében ezáltal ne határozzon a közgyűlés, hanem a tanács egyezkedjék a vármegyével s tegyen jelentést annak eredményéről.

* **A Szigligeti Társaság felolvasó-ülése.** A Szigligeti-Társaság ma délelőtt 11 órakor a kir. kath. jogakadémia dísztermében felolvasó-ülést tart, melynek érdekes és változatos műsora bizonyosan nagy közönséget fog vonzani. A műsor a következő: 1. Munkácsy—Leibl—Szinyei—Merse, műtörténeti ismertetés, írta és fölolvassa dr. Lázár Béla, a Társaság rendes tagja. 2. Költemények, írta Endrődi Béla, fölolvassa Hevesi Mariska, a Szigligeti-Színház művésznője. 3. Genf. Uti emlék. Írta és fölolvassa Rádl Ödön, a Társaság elnöke.

* **A kórház-utcai vasuti hid kibővítése.** A kórház-utcai vasutihid kiszélesítését most már csak úgy hajlandó a kereskedelmi miniszter eszközölni, ha az eddig kívánt 10,000 korona helyett, 19250 koronával járul Nagyvárad városa a munkálatok költségeihez. A városi tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy a város adja meg a kívánt hozzájárulást, egyben pedig keresse meg Biharvármegyét arra nézve, hogy a 19250 korona egy részét vállalja el, mert a hid kibővítése első sorban az elmezőház és az új közkörház forgalma érdekében szükséges.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Nyusztay Béla nagyszalontai kir. járásbírósi jegyzőt a nagyvárad kir. törvényszékhez helyezte át.

* **Kanyaró Beélben.** Egy hete még csak, hogy Beélben fellépett a kanyaró és ma már *hetvenegy* gyermek fekszik betegen a veszedelmes járványban. Ez ideig két gyermek halt meg. A járvány konstatálása után nyomban intézkedett a főszolgabíró, hogy az óvintézkedéseket megtegyék. A községben *megalakult* a *járványbizottság*, mely elzárta az összes fertőzött házakat. Az iskolák be vannak zárva s általában mindenütt a legnagyobb gondot fordítanak rá, hogy a betegség tovaterjedése megakadályoztassék.

* **A hus és kenyér árának hatósági megállapítása.** Kőszeg városa feliratot intézett a képviselőházhoz, hogy a hus és kenyér árának hatósági megállapítása iránt az új ipartörvény tervezetében intézkedjék. Nagyvárad város tanácsa hasonló felirat küldését javasolja a közgyűlésnek.

* **Két napig a hegyszakadékban.** Borzalmas dologról ad hírt belényesi tudósítónk. Gábor Pável szuszányi 16 éves paraszt fiú Robogányban szolgált mint cseléd. Gazdája szerdán este fáért küldte ki az erdőbe. Gábor Pável az erdőben meglehetősen galyat szedett össze és azt kötéllel átkötve a hátán vitte haza. Utközben egy szakadékon kellett keresztül mennie. A szakadék szélén a fiú megcsuszott s belezuhant a mélységbe. A fa, melyet a hátán cipelt, oly szerencsétlenül esett rá, hogy a lábát ketté törte. A mélységből súlyos sérülése dacára is mindenképpen igyekezett kijutni, azonban eredménytelenül. A fiú hosszas távollaradása feltűnt a gazdájának, aki keresésére is indult. Tegnap és tegnapelőtt egész nap kutatta az erdőt, azonban eredménytelenül. Tegnap este alkonyat táján szintén a fiú keresésével volt elfoglalva s a szakadék mellett járt, amikor eszébe jutott, hogy hátha ide esett be a fiú. Nagy ügyvel-bajjal tudott leérni a szakadék aljára, ahol tényleg meg is találta a szerencsétlen szolgát. A fiú eszméletlenül, éhségtől és hidegtől agyongyötörve feküdt a földön. A fiút azután kiemelték a mélységből és beszállították a belényesi közkörházba, ahol hosszas élesztés után végre eszméletre keltették. Állapota igen súlyos, a kihallgatás után ismét elveszítette eszméletét. Felépüléséhez semmi remény sincs.

* **Aki a saját házát gyújtotta meg.** Tegnap délelőtt egymásután rövid megszakítással két tüzeset is fordult elő Beélben. Délelőtt 11 órakor Popa Anti gazdálkodó háza gyuladt ki s teljesen elhamvadt. A tűz alig aludt el, már a község másik helyén jelent meg a vörös kakas. Itt Balázs János háza gyuladt ki. A lakosság mindent elkövetett megmentésére, azonban eredménytelenül. Az utóbbi esetben Balázs János ahelyett, hogy oltotta volna a saját házát, részegen kiabált a tűz mellett, hogy építsenek neki új házat. A részeg embert letartóztatta a csendőrség és ekkor kiderült, hogy mindkét tűz Balázs János gyújtogatása következtében keletkezett. Balázs János bevallotta, hogy ő gyújtotta meg Popa házát is és a sajátját is. A gyújtogatást megelőzőleg Balázs, akinek Popa Anti a sógora összeveszett testvérével az édes anyjáról maradt hagyaték miatt. A veszekedés után Balázs a korcsnába ment és ott annyi pálinkát fogyasztott el, hogy attól teljesen lerészegedett. Ilyen állapotban ment testvérehez és ott észrevétlenül meggyújtotta annak házát. A csendőrség az ügyészségnek fogja átadni Balázs Jánost.

* **A tüntető sétát betiltották Budapesten.** A szociálisták hétfőn este Budapest utcáin tömeges tüntető sétát akartak tartani. A főkapitány ezt betiltotta és minden intézkedést megtett, hogy a rendőrség megakadályozza.

* **Nagy sikkasztás a fővárosban.** Az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár rájött arra, hogy a takarékpénztárban nagy sikkasztás történt. Az eddigi hiány 140,000 korona. A takarékpénztár igazgatósága már jelentést is tett a rendőrségnek.

* **Kedvező eredmény az árlejtéseknél.** A városi tanács tegnapi ülésén a gazdasági tanácsos előterjesztést tett a megtartott árlejtésekről. A városi földék bérbeadása kedvezően ment keresztül, mert a bérleti összeg circa 70 % -al emelkedett. A város részére szükséges ipari munkák árlejtése is eredményes volt, mert kedvezőbb, mint előzőleg volt.

* **Kivándorlási ügynök.** A Királyhidai határrendőrség 1. évi október hó 29-én Papp József és Lada Lajos komádi lakosokat, kik Antwerpenen át Amerikába akartak kivándorolni, jegyzőkönyvileg kihallgatta s ekkor kiderült, hogy ezen emberek kivándorlását Gránát Sámuel nagyvárad Teleky-utca 14. sz. a. lakó ügynök mozditotta elő, azzal, hogy az Antwerpeni Red Star Linetől hajójegyet szerzett nekik. A határrendőrség értesítette erről a nagyvárad rendőrséget. A rendőrség, mely

HÖLGYEK!

A legdivatosabb és legújabb szabásmintáim megérkeztek. Személyzetemet a főváros elsőrangú szalonjaiból hozattam. — A munkáért kezességet vállalok. —

ROTH ADOLF női szabó
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCA 11. SZÁM.

Gránát Sámuel hasonló üzelmek miatt mult évben 100 kor. pénzbüntetéssel és 30 napi elzárásra ítélte, Gránátnál házkutatást tartott, melynek során a Falk-féle, a Missler-féle és a Red Star Line-féle kivándorlási hajós társaságtól egész csomó üzleti levelezést foglalt le és kobzott el. Ezen levelezések igazolják, hogy Gránát rendszeres üzleti összeköttetésben állott eme cégekkel és kivándorlókat szállított nekik. A rendőrség ismét folyamatba tette ellene a kihágási eljárást.

* **A tüdőbetegnek javára halottak estéjén.** Halottak estéje alkalmából a város a temetők bejáratánál perselyeket állított fel a melyekben a szegény tüdőbetegnek javára gyűjtöttek. Azonkívül Kemény Ignáczt. rendőrkapitány ugyane célra gyűjtést eszközölt. A közönség ez évben is kegyeletesen áldozott a nemes célra. A begyűlt összeg a következő: az olasz temető 1. kapujánál begyűlt a perselybe 84 kor. 70 fillér, a 2. kapunál 79 kor. 19 fillér, az újvárosi Rulikovszky-temetőben 73 kor. 61 fillér, a bezárt Zöldkerti temetőnél 15 kor. 53 fillér, a v. velencei temetőben 20 kor. 26 fillér, az ősi-temetőben 12 kor. 24 fillér, Kemény Ignáczt gyűjtése 17 kor. 67 fillér, összesen begyűlt tehát 303 kor. 20 fillér. — A tavalyi gyűjtés eredménye 319 kor. 92 fillér volt.

* **Uj papírüzlet.** A nagyváradai főutca egy elegáns fővárosi üzlettel gyarapodott. Az országosan ismert és elismert Rigler József Ede papírneműgyár a Weiszlovits-házban pompás fiókküzetlet létesített, a mely írószert, papírneműt és faáru terményeiből hatalmas kollekciót hozott ide Nagyváradra. Közönségünk ismételten fel lett szólítva a magyar ipar támogatására. Sok esetben legjobb akarata mellett sem tehet eleget a kérésnek, mert nincs megadva a mód arra, hogy anyagi hátránya nélkül ezt megtehesse. Ilyen viszony volt a papírnemű gyártmányok terén is, hol elvéte lehetett csak egy-egy magyar gyártmányt találni. Ennek tudatában határozta el a budapesti Rigler József Ede papírneműgyár igazgatósága, hogy helyben, Rákóczy-ut 5. szám alatt fiókküzetlet létesítsen, hol az összes papírnemű, írószert, és faáru gyártmányából nagy készletet tart. Ezen fiók raktár, mint értesülünk, e hó 10-én lesz rendeltetésének átadva. Részünkről szívesen ismertetjük ezen vállalatot, mert egy magyar gyár, hol több mint hatszáz munkás keresi kenyerét, méltán számíthat hazafias közönségünk támogatására.

* **Öngyilkos baptista.** Bagamér községben tegnap délelőtt öngyilkossá lett egy fiatal ember. Csombor János 22 éves baptista egy jó módú gazdálkodó fia már régebb idő óta hangoztatja, hogy ő öngyilkos lesz. A legény beszédére nem igen adtak semmit. Tegnap délelőtt Csombor, amikor nem vették észre a padlásra lopódzott s ott egy kötél segítségével felakasztotta magát. Mire tettét észre vették már halott volt.

* **Vetítő-estély.** A Mükedvelő Fényképezők Köre folyó hó 8-án vasárnap délután fél 6 órakor a Tűzoltó őrtanya nagytermében vetítő-estélyt rendez. Az előadás tárgya fényképtanulmányok Berlinben és környékén. Az estélyre vendégeket is szívesen látnak.

* **A Félix-fürdőben** a téli szezon elég élénk. Nemcsak Nagyváradról s a megyéből, de az egész országból vannak fürdővendégek, akik gyógyulást keresnek a kitűnő gyógyfürdőben. Jelenleg a következő fürdővendégek tartózkodnak a Félix-fürdőben:

Langer Sándor és neje takarékpénztári főkönyvelő Nagybánya, Maressffy Dezső és neje főszámvevő Nagybánya, Báliut Imre és neje erdőtanácsos Nagybánya, Schwarcz Jenő kereskedő Békéscsaba, Turmann Miklós bányatulajdonos Nagybánya, Papp Dánielné és kísérelője

Nyiregyháza, Molnár Sándor Nagyszalonta, Bertalan Ferencné Nagyszalonta, özv. Papp Béláné és kísérelője Szathmár, Deme Sándor és neje Püspökladány, Gurzó János gazda Esztár, Bánnyay Sámuel magánzó Kolozsvár, Nagy István gépész Nagykovács, Pöhm Jakab és neje főkönyvelő Kolozsvár.

A „PANNONIA” éttermekben
VASÁRNAP, NOVEMBER 8-ÁN
-- délelőtt 10-től 1 óráig --
KATONAZENE.
Este pedig BURA KÁROLY
zenekara hangversenyez.

* **A féláru jegyes igazolványok váltása.** Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok féláru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványai a jövő 1909-ik évre leendő érvényesítés végett a magyar kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 73.) már folyó évi október hó 15-től kezdve beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendők. Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a folyó évben arcképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ilyen igazolványt maguk részére szerezni kívánának, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniük. Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéséért és az ujak kiállításáért járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekből rosvandó le. A postabélyegeket a betérjesztendő névjegyzékre vagy kérvényre ragasztandók fel. Kézpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében nem ragasztatik fel. Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a iekhelyükre illetékes közgazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek. Budapest, 1908. szeptember hó 24. A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

* **Orteum és mozgófénykép előadások a Nemzeti éttermében.** November hó 15-től minden este a Nemzeti szálloda éttermében orteum-előadások elsőrendű attrakciók 5 nő, 5 férfi addig is naponta mozgófénykép-előadások tognak tartatni. A mai műsorból különösen kiemelendő: Egy utazó társaság lemeszarlása az indiánok által; Az Ujpesti betörők; Curiercsi bányakatasztrófa; Pórujáró vámszedők; Pistike csinnyei; Az uraság medvevadászaton. Pontos kiszolgálás. Kitűnő konyha. Saját termelt borok. Szabad bemenet. Számos látogatást kér a tulajdonos.

* **Wéber Testvérek** Kabát, Alj és Blous különlegességei nagy választékban megérkeztek. Telefon 684.

* **Uj vendéglő.** A volt «Kecskeméti-féle» vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye Strobl János vendéglős vette meg. Nagy helyiségek. Kitűnő borok frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **Mozgófényképek a Korona-kávéházban.** Ma a következő képek lesznek bemutatva: 1. A tékozló fiu. 2. A matróz özvegye. 3. Budapesti löverseny. 4. Altatós zene. 5. Nyomor és becsület. 6. Dülöngő részeg. 7. Folyékony galvinizmus. 8. Mesterséges tojás-költő. 9. A színházi szolga trétája stb. — Kezdeté este 9 órakor. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel Klein Lajos kávé.

* **A »Fekete Sas» fényvirdája.** Alkalmunk volt meggyőződést szerezni arról, hogy a »Fekete Sas»-palota, pazar berendezésű, művészeti fényvirdája egyik legérdekesebb része az impozáns épületnek. Kár, hogy a mi közönségünk még nem elég fogékony a valóban művészeti fényképek iránt, mert e téren a Daykovits speciálista hatalmas előrehaladást ígér. A híres németországi mesterek nyo-

mán jár ő s meglepően szépek a fővárosból hozott villanyfelvételei. Már is óriási az érdeklődés a közönség rendelkezésére bocsátott műtermében s hiszszük, hogy művészi tehetsége folytán csakhamar meleg rokonszenvre fog találni városunkban is.

* **Borsalino őszi kalap ujdonságát Reichard áruházába megérkeztek.**

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: délután Gyermekek. Este: A hadnagy ur (premier.)
Hétfő: Hadnagy ur.
Kedd: Hadnagy ur.
Szerda: Bánk-bán.
Csütörtök: Szerencse fia. (Ujdonság.)
Péntek: Szerencse fia.
Szombat: Szerencse fia.
Vasárnap: d. u. Görög rabszolga, este: Tolonc.

Két bemutató. Ma vasárnap este premier lesz a nagyváradai színpadon és már csütörtökön ismét ujdonság szerepel a műsoron. A hadnagy ur ma esti bemutatója egyelőre eltereli a figyelmet a Szerencse fiáról, amely csütörtökön két versenyre a sikerért. Mig A hadnagy ur ötletes, pajzán s vig muzsikájú, a Szerencse fia társadalmi szatira és kemény szavakkal vág bele a mai rendbe. Szerzője: Drégely Sándor, aki éppen ezzel a darabjával tűnt föl és aratott nagy sikert a Magyar Színház műsorán. A négy felvonásos darabot szerzője komédiának nevezi s a társadalmi visszásságok nagy komédiáját gyurja benne hatásos drámává. Az ujdonságra dierekció sok gondot fordít s rendkívül díszesen állítja ki.

Katona Imre emlékezete. Katona Imre, az első nagy magyar drámaíró még mindig a legnagyobb. Csodás nagysága az évek mulásával csak nő és a magyar drámairodalom történetében alakja kimagasló, megközelíthetetlen. Valami — a nagyságoknak járó — különvaló tisztelet övezi Katona Imre emlékét a magyar művészek részéről. Most, hogy a nagy drámaíró születésnapjának évfordulója lesz, a Szigligeti-színház igazgatósága Katona nagy művének a Bánk-bánnak előadásával hódol az író emlékének.

Vasárnap délután a színházban. Ma, vasárnap délután Abonyi nagysikerű katona-dramáját, a Gyermekek adják színházunkban, abban a szereposztásban, mellyel az a bemutatón nagy sikert aratott. A gyermek vasárnap délutáni előadása iránt méltán mutatkozik nagy érdeklődés.

IRODALOM.

Dr Némethy Gyula felolvasása. Kiváló esztétikusunk dr Némethy Gyula theologiai tanár f. hó 11-én érdekes előadást fog tartani Budapesten az Aquinói Szt. Tamás társaságban. Előadásának tárgya: *A modernség problémája a keresztény művészetben.*

Pásztorjátékok. Szent karácsony ünnepeinek közeledtével felélednek lelkünkben a gyermekkor kedves karácsonyi emlékei. Dolgaink, bajaink közben rá-rá emlékezünk a jó gyermekeket megjutalmazó Jézuska várására, a kedves betlehemesdűre, s meg-megcsendül fülünkben a rég nem hallott »Sordapásztorok...» Haladhat a civilizáció, találhatnak ki új meg új

gépeket, gyilkolhatják egymást felheccelt népek s lázadhatnak az Istent-hazát elvető szociáldemokrácia, karácsony varázsa mindig erőt fog venni minden háborgó indulaton s december hónapjának, az advent négy hetének a kis Jézus várása marad az uralkodó eszméje. Irodalom, művészet mindehhez kapcsolódnak, a néplélek ebből merít lelkesedést és megnyugvást s ez irányban keresi még mulatságát, szórakozását is. Visszatér a színjáték ez ősi forrásához s a pásztorok hódolatának egyszerű bemutatásában csak úgy gyönyörködik, amint gyönyörködött abban a XII. vagy XIII. század egyszerű magyarja. Kivánatos és ajánlatos az ilyen szokásoknak minél épebb megőrzése, mert velük népünk gondolkodásának legnemesebb elemeit conserváljuk. A Szent-István-Társulat kiadásában egész csomó pásztorjáték jelent már meg, válogathat belőlük a karácsonyi előadások rendezője. Egyik sebb, mint a másik s mindegyik egy célt szolgál: a keresztény tradíciók fenn-tartásában rejlik nemzetnevelő tendenciát.

TANÜGY.

Szabadiskola. A Biharvármegyei Népevelési Egyesület szabadiskolájának első előadása folyó évi november hó nyolcadikán délután 5 órakor lesz a községi polgári fiúiskola második emeleti zenetermében. Az előadás tárgya lesz: A népköltészetről, tartja dr. Kovács S. János igazgató, és a Balkánkérdésről, tartja Varga Gábor tanár. A szabadiskola elnöksége egyúttal arról is értesíti ez uton az érdeklődőket, hogy a kereskedelmi alkalmazottak részére rendezendő továbbképző tanfolyamra a jelentkezések az előadás megkezdése előtt történhetnek az előadó terem mellékhelyiségében. Jelentkezők korlátolt számában még fölvehetőek. Nagyváradon, 1908. november 7-én. A szabadiskola elnöksége.

TÁVIRATOK.

Az osztrák kormány lemondása.

Bécs, nov. 7. Ma délután az egész osztrák kormány beadta lemondását. A lemondás nem keltett meglepetést és nagyon valószínű, hogy a király elfogadja a lemondást.

A balkáni események.

London, nov. 7. A »Daily Telegr.« jelen Konstantinápolyból: A francia és az angol nagykövetelek csütörtökön kijelentették a portának, hogy Törökország a bolgár határ felé irányuló csapatmozgalmainak meg kell szünni, miután Bulgária a tartalékosokat elbocsátotta. A nagyvezér, erre kijelentette, hogy a csapatmozgalmak a tartalékosoknak több napi gyakorlataival állanak összefüggésben, melyeket azonban egy héten belül befejeznek.

Igazságszolgáltatás.

Megrágalmazott megyei tisztviselők.

Az öt nap óta húzódtott monstre sajtóperben tegnap végre ítéletet hozhatott a nagyváradai esküdtbiróság. Ennek az ügynek legérdekesebb napja a tegnapi utolsó nap volt. Ugy a vád, mint a védelem teljes készütséggel, a

bünper óriási anyagának teljes és minden aprólékra kiható tüzetes ismeretével vonult fel a tárgyalásra, hogy megvívja a perbeszédék érdekesítő csatáját.

A tárgyalást az elnök valamivel 9 óra után nyitotta meg szép számú hallgatóság érdeklődése mellett. Kihirdette első sorban a bíróságnak az esküdtekhez intézendő kérdések tárgyában hozott határozatát. E szerint a bíróság az esküdtekkel a nyomtatvány útján közhivatalnok ellen annak hivatali működésére vonatkozó nyilvános rágalmasz vétsége tárgyában tett fel kérdést, mint a vád szöveg; a védelem indítványára pedig külön kérdést tett fel arról, hogy bizonyította-e a védelem az inkriminált állítások valódiságát.

Ezután *Váry* Albert dr. kir. ügyész emelkedett fel, hogy vádbeszédjét előterjessze. Hatásos bevezetés után jogászai elmélettel kritizálta a védelem tanuainak vallomásait és a bizonyítás anyagát kelősen szembeállítva oda konkludált, hogy a vádlott a vád értelmében bűnös.

A védelmet *Popity* János ügyvédjelölt, dr. *Székely* Tamás ügyvéd helyettese terjesztette elő. Harmadfél óras beszédben az ékesszólás szuggesztív hatásával igyekezett a védelem javára a bizonyítás során felmerült minden még oly apró adatot kiaknázni és az esküdtek meggyőződését a vádlott javára megnyerni. Rövid, pregnans hangsúlyozása után annak a közérdeknek, mely a vádlott tollát az inkriminált közlemény megírásában vezette, az egész bünper anyagát beleállította abba a miliőbe, amelyben a bünper historikuma lejátszódott. Azután áttért az egyes tanuvallomások jogászai kritikájára és a peranyagában jelentkező és a védelemre kedvező mozzanatok rutinos csoportosításával igyekezett az esküdtek meggyőződésére hatni a vádlott felmentése érdekében. Majd az inkriminált közlemény egyes tényállításait vette bírálat alá és biztos jogászai okfejtéssel a logika törvényére appellált az adatok szakadécai között. Végre a közérdek eszméjének ügyes aposztrófálásával kérte az esküdtek igen szavatát a védelem által feltett külön kérdésre.

A védelem igazán tiszteletre méltó ügybuzgalommal dolgozott, de a fogyatékos adatok soványsága, másfelől a valódiság bizonyításán k korlátozása felette megnehezítette helyzetét.

A védő negyed 2 órára fejezte be védbeszédét. A tárgyalást ekkor az elnök félbeszakította.

A délutáni tárgyalás folyamán az ügyész és védő tettek rövid tetszólalást s azután az elnöki oktatás után az esküdtek határozathozatalra visszavonultak.

Több mint félórás tanácskozás után kihirdették a verdiktet, mely a vád értelmében bűnösnek mondta ki a vádlottat, anélkül, hogy tényállításai valódiságát bizonyította volna.

E verdikt alapján a bíróság is megállapította a vádlott bűnösségét és öt hat havi fegyházra és 500 korona pénzbüntetésre ítélte és kötelezte egyúttal szinte 3000 korona büntügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen a védő és vádlott több rendbeli semmisségi panaszt jelentettek be.

Az öt napig tolyt monstre sajtóper tárgyalása ezzel este fél 7 órakor véget ért.

Megsemmisítették a Polónyi-

Lengyel ítéletet. Három napig tárgyalta a királyi Kuria *Polónyi* Géza volt igazságügyminiszterek *Lengyel* Zoltán országgyűlési képviselő ellen indított rágalmasz sajtópörében a semmisségi panaszokat. A legfelsőbb bíróság átvizsgálta az esküdszéki tárgyalás jegyzőkönyvét, a pör összes iratait, meghallgatta *Vázsonyi* Vilmos védő által előterjesztett semmisségi panaszokat és *Székely* Ferenc koronaügyészt, aki a semmisségi panaszok elutasítását és az esküdtbiróság *Lengyel*

Zoltánt három hónapi fegyházban és ezer korona pénzbüntetésben elmarasztaló ítéletének helybenhagyását kérte. A Kuria csütörtökön fejezte be a pör tárgyalását, s ma délben egynegyedkettőkor hirdette ki az ítéletet, mely szerint a semmisségi panasznak helyt adott a kuria és az esküdszéki ítéletet *megsemmisítette*.

Geiringer tolvajai. A mult hetekben megirtuk, hogy a kolozsvári vonaton *Nyistsi* István és *Gróf* Miksa *Geiringer* bérlőt meglop-ták, 1200 korona készpénzt és utazótáskáját elvéve tőle. A vakmerő utazó tolvajok telett tegnap ült össze a bíróság, hogy ítéletet mondjon felettük. A vádlottak mindent határozottan tagadnak, bár súlyos bizonyítékok ellenük tanuskodnak. Ítélethozatal holnap lesz.

Kirakatbetörő. Október 2-án éjjel történt, hogy *Sonnenfeld* Józsefné *Kossuth*-utcai üzletének kirakatát, mint azt annak idején megirtuk, *Vincze* István feltörte s onnan 200 koronán felüli értéket ellopott.

A tegnapi tárgyalás során rábizonyulván *Vincze* Istvánra bűnössége, őt a kir. törvényszék 3 évi fegyházra ítélte, súlyosbító körülményül hozva fel, hogy ilyenemű vétségért már büntetve volt.

NYILTTÉR.

Pick Steiner S.

hegedűművész.

Koller Tóny

udvari operaénekesnő által,

A Kereskedelmi Csarnok

disztermében f. hó 14-én

≡ SZOMBATON ≡

tartandó

hangverseny műsora:

- I. *Mozart* A. V.: 5. sz. Koncert. Hegedűn előadja: *Pick Steiner Soma*.
- II. *Rossini*: Rosini Aria a Sevillai borbély c. operából, előadja *Koller Tóny*, udvari operaénekesnő.
- III. *Zongorajáték*. *Goldschmied Richard*.
- IV. a) *Ambrosio*; *Romancz*. b) *Sarasate*: Tarantella, hegedűn előadja: *Pick Steiner Soma*.
- V. a) *Behm* A.: Jean Renand ó francia b) *Strauss*: Reggel. c) *Hinrich*: Hercegnő. Előadja: *Koller Tóny*.
- VI. *Saint Saeux*: Rondó Capriccioso. Hegedűn előadja: *Pick Steiner Soma*.
- VII. a) *Massenet*: Gavotte: a) *Taubert*: Madár az erdőben. c) Van Eyken: Judith győzelmi dala. Előadja: *Koller Tóny*.
- VIII. *Vagner*: Albumblatt. *Nachez*: Czigánytánc. Hegedűn előadja: *Pick Steiner Soma*. Zongorán kíséri: *Goldschmied Richard* ur.

Kazdete este fél 9 órakor.

Jegyek: 5, 3 és 2 kor. előjegyezhetők **SEBŐ IMRE** könyv- és papírkereskedésében Rákóczi ut,

A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle **Kutya-Kalács**, mely az összes e fajta tápszer-ek közül a legjobb összetételű és táperejű. 50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmérvé 3. 20. K. Fattinger-féle **Puppy-Bisquit** kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmérvé 3. 50 K. Arjegyzéket bérmérvé küld **Fattinger's Patent Hundekuchen und Gellügel-lutter-fabrik, Wiener-Neustadt. 250-nél több első díj.** A Fattinger-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készül.

!! Előleges értesítés !!

Benrád Albert

mintaéttermel a Fekete Sas bérpalotájában NAGYVÁRADON.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget miszerint 1908. november hóban pazar fényvel és kényelemmel berendezett

éttermeimet megnyitom.

Minden törekvéssel azon leszek, hogy b. vendégeim legmesszebb menő kívánalmainak is eleget tehessek. Gondoskodtam magyar és francia konyháról bel- és külföldi, ugy-szintén saját termésű borokról s legjobb minőségű kőbányai sörökről, valamint feltűnést keltő finom kiszolgálásról. Ezen itt felsorolt előnyök mellett remélem a n. é. közönség szíves bizalmát elnyerni.

Benrád Albert étterem tulajdonos, a »Fekete-Sas«-ban.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Irtá: C. V.

(Folytatás.)

42.

A báró befejezvéen körutját a kerületben, rövid vártatva megérkezett Szikfalvára, ismerkedni.

Az ismerkedés abból állott, hogy a báró csapra üttetett tizenkét hordó bort szállása előtt s aztán azt kérdezte, hogy ki a képviselő-jelölt?

Önkényt érthetőleg találkozott egy nagy párt, ki azt kiáltotta ki injje-választottjának, mi az ellenjelöltet azonban nem tartóztatta vissza, hogy bizva elbarátai támogatásában, versenyre lépjen.

Raner magához hivatta kortesét, s határo-

zotta azt a kérdést tűzve elébe, ha biztosítja e a siker felől.

Csörögi határozott igennel felelt.

— De az a rektor? kinek nem megve-tendő kis párt áll rendelkezésére, micsoda ember az a rektor, hogy teljességgel nem engedi magát kapacitáltatni!

— Hajh! az erős nyaku kálomista!...

— Volna inkább feje erős, jegyzé meg a báró mert akkor belátná, hogy többet ér neki az én pénzem, mint az ő szavazata.

— De épen az a bökkenő, hogy mitsem ad a meggazdagodásra, mert így okoskodik: hogy van neki három mázsa saját termésű magyar dohányja, s ennél többet bodor füstökben még akkor sem fogyaszthatna, ha husz mázsát természetne. Kijár neki továbbá ebédre, vacsora-rendesen három tál étele, s ennél többet nem birna el gyomra, ha még tíz annyit főzethetne is.

— Ha nagyapám így gondolkozott volna, jegyzé meg Raner, most azt mondanák rólam, hogy annak a becsületes lókupecnek dib-dáb unokája vagyok!

— Bizony, ha méltóságod őse beérte volna azzal, hogy kevés pénze legyen s többet nem szerzett volna, most én sem fogyaszthatnék drága külföldi szivarokat.

— No lám Lehel Csörögi, most fontos nemzetgazdasági elvet fődöntél föl, persze csak véletlenül, s a nélkül, — hogy jóformán sejt-eréd.

Lehel meghajtá magát.

— Gondolj valamit azzal az emberrel, bármily áldozatomba kerüljön is — mond a báró.

— Csak nem fog kerülni.

— Mibe?

— Fejtőresembé.

— Ha neked fog kerülni fejtőresembé, ez nekem fog kerülni pénzembé, s utóvégre is nekem fog kerülni — lásd hogy még sem tudsz számítani.

— A számítás mestersége képviselő-választások alkalmával abban áll, hogy melyik párt kortese szedheti rá egymást.

— Ez esetben ügyelj, mert Marci se számár. — Lehel eibucszván a bárótól egyenesen a rektor uram házához ment.

— Mivel szolgálhatok?

— Szavazatával.

— Ki a képviselőjelölt?

— Raner.

— Jól hangzik de nem bírom kiejteni ezt a nevet, csak egy német betűt ismerek s ez a K, telepítse az R helyére, ez a válaszom — jegyzé meg a vasnyaku kálomista s ezzel a kertbe ment.

A kertbe, kedvenc szekfüihez, melyeknek tenyésztése s ápolása egyetlen szenvedélye, s melyekből a világ sok kincséért sem szakított volna le egyet sem.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Kiállítás Orosházán.

Röviden már megemlékeztünk arról a minden tekintetben tanulságosnak ígérkező kiállítás-ról, melyet az Orosházi Tanonc Otthon új elő-adási terme felavatása alkalmából rendez a kereskedelmi miniszter és az aradi iparkamara támogatásával az Otthon felügyelő-bizottsága.

Ez a kiállítás nagyban különbözik a sablon-szerűleg rendezett többi kiállításoktól. Itt a fő-súly nem az ipari készítményekre, nem azok minőségére lesz fektetve, de a kisiparban szükség-s mindenfajta segédgépek bemutatására.

A kiállításon a faipar, bőripar, vas- és fémipar, élelmezési ipar, építőipar, a ruházati ipar-ág összes szakmaiban használatos gépek lesznek bemutatva.

A tanonc- és segédmunka kiállítás 10

napig, a segédgépek bemutatása pedig egy és fél hónapig lesz nyitva.

A kiállítás ünnepélyes megnyitása nov. 15-én d. e. 11 órakor lesz és ez alkalommal sok tekintélyes notabilitás és iparbarát érkezik Orosházára Thék Endre vezetése alatt.

A kiállítás naponként reggel 9 órától este 6 óráig lesz nyitva és ez idő alatt — a déli szünetet kivéve — a gépek állandóan működésben lesznek.

Belépő-díj a megnyitás napján 1 kor., a többi napokon pedig 20 fillér.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 7.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1903.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. nov. 7.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—	—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.50	—
Magyar nyereséj sorsjegy kölesön	93.50	—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	94.50	—
Oszták járadék papírban	—	186.—
Oszták járadék ezüstben	—	145.—
Oszták járadék aranyban	—	97.25
Oszták korona járadék	—	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	—	116.50

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKIOS GYULA.

Pénz.

Olcso

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda

27

Nagyvárad, Mészáros-utca.
Telefon szám 424.

ERTEBITÉS.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

rőfős és divatáru-cikkekben
— Kossuth-utca elején —

Pollák Zsigmond

divatáruházában van, hol a **tal-**
halmazott nagy raktár kisebb-
bitése végett minden itt fel nem so-
rolható cikkek **meglepő olcsó ár-**
ban lesz árusítva. — Tisztelettel

POLLÁK ZSIGMOND

Téli fürdő cura

a Féliz-gyógyfürdőben!

Európa leggazdagabb természetes
forró és meleg kénes hőforrások,
hőfok, — 49^c — 17 millió liter
viz, napi mennyiség. Csúsz, (Reuma)
köszvény és bőrbajok stb. ellen.
Fürdő és ivó gyógymód. Szobák-
ból a fürdőkben vezető zárt fo-
lyosók állandóan fűtve vannak,
bármily időben meghülés veszélye
nélkül lehet a curát eredménnyel
használni. :: :: :: :: :: ::

Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora,
szoba, fűtés, világítás és fürdés **naponként**
7 korona.

Vasut állomás, posta, távirda, interurban
telefon, a fürdő telepen.
Prospektust ingyen küld az Igazgatóság.

1971—908.

Pályázati hirdetés.

Lemondás folytán üresedésbe jött,
Biharvármegye magyarcsékei járáshoz tar-
tozó Papmező, Papmezőkimpány, Pap-
mezővalány, Sztány és Szpinus közsé-
gekből alakított papmezői körjegyzői ál-
lásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, akik ezen ál-
lást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi
I. t.-cz. 6. §-ában, illetőleg az 1900. évi
XX. t.-cz. 3. §-ában előírt képesítést igaz-
oló okmányokkal felszerelt pályázati kér-
vényüket hozzám f. évi november hó
23-ig annyival inkább benyujtsák, mert
a később beérkezett pályázatokat figye-
lembe venni nem fogom.

A választást folyó évi november hó

24-én d. e. 10 órakor fogom Papmező
községben, a körjegyzői irodában meg-
ejteni.

Az állás javadalmazása:

1. Törzsfizetés állami kiegészítéssel s
terményváltással együtt 1600 kor.
2. Iroda fűtés és világítási átalány
260 korona.
3. Uti átalány a körjegyzőség terü-
letén belül 174 kor.
4. Iroda tisztántartási átalány 40 k.
5. Magánmunkálatok után szabályren-
deletileg megállapított díjak.

A megválasztott körjegyző az állást
azonnal elfoglalni köteles,

Magyarcséke, 1908. évi november hó
5-én.

Dr. Halász Elemér
főszolgabíró.

Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő-
anyag a COAKS.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

G Á Z - C O A K S

mert a súlyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal
nehezebben gyul meg.

A Coaks ára jelenleg 5 kor. 20 fill. métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor azt a
város belterületén métermázsánként 40 fill. fuvardíjért házhoz szállítjuk
és **beraktározzuk.** — Gázfogyasztóinknak azon kedvezményt nyújtjuk,
hogy őket a téli saison alatt **minden körülmények között ellátjuk coakssal.**

Továbbá felhívjuk a t. közönség figyelmét a hosszas kísérletezés után teljesen
bevált **lefelegő** gázizzólámpára (**Invert-égők**). Ezek **90 liter** gáz-
fogyasztás mellett **100-120 H. gyertyafénynt** adnak, tehát óránként nem egészen
3 fillérbe kerülnek. A legjobb invertégő üvegüveggel felszerelve **kilenc koro-**
nába kerül. Gázandallók, gázfürdőnkályhák, gázvasalók, főzők és
kávépörkölők nálunk beszerezhetők.

Nagyvárad, 1908. október.

Nagyvárad légszeszgyár.

Szives tudomásul hozzuk, hogy Nagyváradon, Rákóczi
ut 5. szám alatt fiókraktárt létesítettünk, hol papir-
nemügyárunk összes termékeit raktáron tartjuk.
Gyártmányainkon kívül nagy raktárt tartunk papir-, író-,
rajz- és festő-szerekből, hogy ama helyzetben lehessünk,
hogy mindennemű követelménynek a lehető legjobban meg-
tudjunk felelhetni. Jóindulatu támogatást kérve vagyunk

Kitünő tisztelettel

Fiókraktár:

Nagyvárad, Rákóczi-
ut 5. sz.

Rigler József Ede

Papirnemügyár Részvény-Társaság,
BUDAPESTEN.

Hirdetéseket jutányos áron vesz föl a kiadóhivatal.

Elegáns külső,

tartalmas bor, finom üdítő iz és zamat jellemző pezsgőnket.

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A „Biharmegyei Korona Takaré- és Hitelszövetkezet“

1909. ÉVI JANUÁR HÓ 1-ÉN ÚJ ÉVTÁRSULATOT KEZD, MELY 1911. DECEMBER VÉGÉIG TART.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek készpénzben fizetetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége a „Biharmegyei Takarékpénztár“ I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten lévő váltóüzletben már a mai naptól kezdve elfogadtnak, melyek mielőbbi eszközésére felkérjük a szövetkezet t. tagjait, valamint az újonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1908 november hó.

584 1-16

A „BIHARMEGYEI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET“ IGAZGATÓSÁGA:

Dr. Wallner Ödön Fleischhacker Gyula Pékánovits Imre
Schwartz Ferenc Weinberger Jakab

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél.

Immár szállóigévé vált ez a mondás, mert a most befejezett 6. osztály alkalmával nem volt huzási nap, hogy Gaedicke bankháza ügyfeleit egy főnyereményről nem értesítette volna.

:: Az eddig elért fényes eredményeink utólérhetetlenek. ::

KISÉRTSE MEG SZERENCSEJÉT

GAEDICKE bankházában

S ÖN BIZTON SZÁMITHAT EREDMÉNYRE!

A XXIII-ik sorsjáték I. osztályu huzásához, mely november hó 19-én és 21-én lesz, ajánlunk

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad	sorsjegyet koronáért.
12.—	6.—	3.—	1.50	

Postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

■■■■■
Naponta egy
főnyeremény
Gaedickenél!
■■■■■

GAEDICKE

BANKHÁZ BUDAPEST
: Kossuth Lajos-utca 11. :

■■■■■
Naponta egy
főnyeremény
Gaedickenél!
■■■■■

Tötös Mihály

Épület és diszmű bádogos mester
 :: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és diszmű bádogos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szőkőkútakat és vízvezetékeket saját rezervával, ugyszintén házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
 Ugyan ott két tanuló felvétetik.

A m.-csékei járás főszolgabirójától.

2285—1908 szám.

Árverési hirdetés.

Biharvármegye magyarcsekei járásában jkvő Bukorvány község volt urbérneseinek erdőterületén rendkívüli kihazás alára engedélyezett mintegy 179.3 k. holdnyi használat mely 92 tköbm. tölgy műfára és 13236 tköbm. cser tölgy és bükk tűzifára becsültetett 1908 évi nov. hó 19-én d. e. 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen Bukorvány községhezánál el fog adatni.

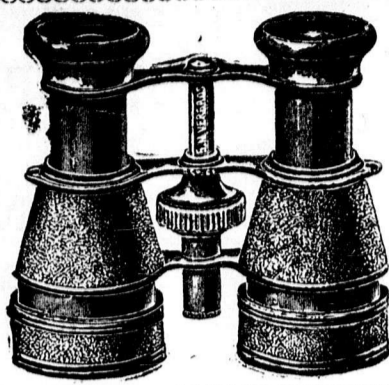
Becsár, mint kikiáltási ár 20862 kor. 40 fillér, bánatpénz 2100 kor.

Szabálytalanul felszerelt, vagy utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek a belényesi m. kir. járási erdőgondnokságnál, és a vármegye házában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Magyarcseke, 1908 évi nov. hó 2-án.

Dr. Halász Elemér,
 főszolgabiró.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

látszerésnél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközöltnék!
 !! Saját műhely!

Tűzifát

legolcsóbb napi áron házakhoz
 :: szállítanak ::

Weiszberger és Társa
 tűzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: Stein Lajos
 Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház

Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében 1 koronás szövetkezetet alakít.

»Közgazdasági Koronás Takarékok és Hítel szövetkezet« címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik,

Közgazdasági Bank R-T.

A kis-szántói

uradalom parcellázása
 folytán úgy az egész
 állatállomány, mint az
 ■ összes ■

gazdasági felszerelés

f. hó 18. és 19-én

önkéntes árverésen

■ fog eladatni ■

Kész gyászruhák
 :: raktáron. ::

Női kosztümök és
 :: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruhaza Nagyváradon. ■

==== Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán. =====

Nagyvárad és Biharvármegye legnagyobb kész női és gyermekruha áruhaza Wéber Testvérek.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó bevásárlási forrás.

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
 Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap
 - alatt készülnek. -

Mérték utáni megrendelések
 elfogadtatnak.

Kovács Józsefkatonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

Nagyvárad, Gilányi-utca.

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemű fehérneműk mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítóknban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját kocsijainkkal eszközöljük

Vidéki és városi telefon száma 398

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE.**Globin**a legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószer

Egyedüli-gyáros: Fritz Schulz jun. részv.-társ, Lipcse és Eger.

Megérkeztek az összes őszi és téli ujdonságok

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szörme-collior blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusítatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szörme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ARVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidő.)**
Kizárólag saját készítményű férfi- és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batiztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatóit, szórakozó helye Most nyitott meg az Európa remek herthelyisége. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját tevése, kitűnő boraival, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép kereteket készítenek olcsón és gyorsan
== SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében ==
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt mosás és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,** NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kívánatra a mosni való ruhaneműt a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetik és pontosan hazaszállítanak. — Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.

Intézeti ágyhuzatok, paplan, madrácz, szalmazsák mértékre és készen kapható az ágynemű raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll állandoan raktáron. ::

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turói sajtok, szalámi és főtt prágai sonka legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

Kályha előtétek, tálcák, ellenzők, fáskosarak, **RAPID-gyorsfűtő készülék** kizárólagos raktára.

Tarsoly és Risztó
vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján-ház. Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők! Folytonos újdonságok!

!!! Javítások gyorsan eszközölköztetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
== czipész ==

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású uri és női cipőket. Alapítotott 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztyűk és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős keelemes téli kertjében és éttermeiben kitűnő italok és ételekről gondoskodva van. Mindennap zene.

SEBŐ IMRE

könyv és papir-

:: kereskedése. ::

Nagyvárad, - Rákóczi-út.

GELBERG A.

uri divat szabó

Beóthy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a divatosabb kelmékből.

KOVACS JÁNOS

elsőangli cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Városi telefon 806.

Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet

Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum 11 kr. Kívánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.

TELEFON 180. TELEFON 180

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszé-
lőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren KEPES DEZSŐ

óra, ékszer és látszerüzletében a legolcsóbban lehet órát, ékszer és látszer javíttatni jótállás mellett. Ugyanígy elismert legelőnyösebb bevásárlási forrás mindenféle zseb-, fali- inga- álló és ébresztő órákból, optikai cikkekből és chinaezüst tárgyakból.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső, NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.**

Ujváry Vilmos bádógos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készítek bármilyenű dolgokat pontos és szakszerű kivitelben a legsolidabb árak mellett. Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.) Szaniszló-utcai oldalon.

Harmos János Naponta 3-szor

:: pékmester :: friss sütemény.

NAGY-VÁRAD,

:: Uri-utca. :: Sütések elfogadtatnak.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 87. szám. alatti Boeczonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.

Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.